

УДК 7.012: 721:747(043.2)

Блажієвська Наталія Ігорівна¹

старший викладач

Національний авіаційний університет, м. Київ

E-mail: dps.natalia@gmail.com

ПРИЙОМИ РЕПЛІКАЦІ В ДИЗАЙНІ ІНТЕР'ЄРУ

Анотація: у статті розглядаються приклади застосування реплікації в дизайні окремих елементів наповнення та інтер'єру вцілому, як складного об'єкта.

На основі аналізу розробок відомих дизайнерів виявлені основні прийоми реплікації в проектуванні інтер'єрів: відтворення форми, створення аналогу конструкції, запозичення технології виготовлення, копіювання функціональної схеми, стилізація за рахунок використання артефактів як ознак того чи іншого стилю, реплікація філософських принципів формоутворення.

Доведена доцільність реплікації в дизайн-проектуванні.

Показана ефективність реплікації у створенні образної концепції об'єкту. Описан вплив прийомів реплікації на формування загального стилю. Продемонстрована роль репліки в розкритті авторської індивідуальності митця чи винахідника.

Означений соціально-культурний потенціал репліки в авторському стилі відомих дизайнерів.

Ключові слова: реплікація, стилізація, естетика, артефакт, арт-дизайн, дизайн інтер'єру, стиль, художній образ, авторський стиль, формоутворення

Постановка проблеми. Реплікація - метод активного залучення попередніх наробок предметного дизайну та характерних стильових ознак в сучасне проектування та виробництво з метою передачі нової концепції та можливостей новітніх технологій. Демонстративне використання відомих форм та об'єктів пропагує естетику певного стилю та матеріалу. Дослідження цього методу в дизайні, його особливостей та принципів дозволить зрозуміти важливі тенденції, перспективи

¹ © Блажієвська Н.І.

та напрями розвитку сучасного мистецтва предметного та просторового дизайну.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Нові дослідження історії дизайну, зміни уявлення людини про красу і комфорт, вимог до естетики, стилю, функціональності, безпеки, причини зародження і розвитку ідеї показані в роботі П. та Ш. Філл [1].

Вплив складних соціальних процесів економіки виробництва, а часом і державної політики на формоутворення об'єктів дизайну проаналізовано А.Форті [2]. Автор довів, що дизайн управляє очікуваннями людей, створює їх внутрішнє відчуття світу.

Перспективність методу ре-дизайну, використання «репліки» в системному проектуванні та сучасному меблевому виробництві проаналізовані Трегуб Н.Є. на прикладі колекцій фірми ІКЕА [3].

Доцільність застосування реплікації на зрізі освітнього рівня експериментально перевірена Загальноукраїнськими дизайн-акціями «РеплікаNты» 2007-2009р.р., проведеної під кураторством ХДАДМ [4], [5].

Принципи системного підходу в дизайні проаналізовані Коськовим М.О. та Полеухінін О.О. [6].

Однак, дослідження застосування реплікації в дизайні інтер'єру, як складного об'єкту, відповідного системному проектуванню, досі не описано.

Мета. На основі аналізу прикладів сучасних інтер'єрних рішень виявити прийоми реплікації, що використані авторами та визначити задачі їх застосування. Розкрити позитивні та негативні аспекти реплікації. Означити перспективи подальшого дослідження прийомів реплікації.

Основна частина. Реплікація (від лат. *Replicatio* - відновлення, повторення) – створення неідентичної копії, в мистецтві позначає можливість утворення художньої форми, що бере за зразок витвір, який був створений раніше. Копіювання як метод навчання та виробництва, було загальноприйнятним з прадавніх часів. Але лише у ХХ ст. реплікацію, як мистецьку акцію, використав Алессандро Мендіні. Один із засновників

школи радикальної архітектури і авангардного антидизайну Global Tools (1973), творчий лідер групи «Алхімія» (1979), Алессандро Мендіні став символом італійського радикалізму. У 1978 році для групи «Алхімія» він придумав крісло Proust, яке стало іконою сучасного дизайну: «Я взяв крісло XVIII століття, а для оббивки використав пейзаж Поля Сіньяка «Луг».

Крісло на весь світ продемонструвало ключові вимоги до сучасного дизайнера: інтелект та професійну ерудицію, емоційну сміливість, самоіронію, відкритість до оновлення. Улюблена Мендіні форма реалізації інноваційних програм – середова інсталяція-перформанс стала рекламою крісел-реплікантів, ілюструючи енергійний та емоційний стиль життя, сучасні технології та новітні матеріали. У 1993-му крісло було перевидано під маркою Carrellini в кольорах синьо-жовтого і зелено-червоного і з геометричним малюнком оббивки, в 2005-му вийшов новий ремейк: крісло виросло до гігантських розмірів (3х3х3 м) і його прикрашала мозаїка Bisazza, в 2011 році Magis випустив колекцію пластикових Прустів для дому та галявини: білих, чорних, помаранчевих, червоних, синіх, зелених, фіолетових. А в 2014-му компанія Robot City представила чергову версію «Пруста» з цільного шматка білого каррарського мармуру (рис.1). Мендіні надихнув низку прослідковників на аналогічні експерименти. Варіації крісла Louis Ghost (в перекладі – привид Людовіка) 2000 року розробки для Kartell додали слави Филиппу Старку. Вони тиражувались в прозорому пластику або з ситуативними принтами (картою міста, шрифтовими композиціями, портретами, тощо).

Зручна, ергономічна, знайома форма, що звично асоціювалась з комфортом та престижем, стала сучасною і змінювала вигляд відповідно ситуації. Реплікація відновила доволі архаїчні об'єкти в авторській версії завдяки новим матеріалам та технологіям виготовлення.

Приємом копіювання форми і вітворення її в нових матеріалах та технологіях широко використовується нині як у штучному, так і в масовому виробництві [3], [4], [5].

Рис.1. Репліки крісла Proust Алессандро Мендіні 1978, 1993, 2011 та 2014 р.р., виготовлені з застосуванням нових технологій та матеріалів.

Прикладом прийому реплікації на базі застосування аналогічної технології і матеріалу та створення подібної, але ускладненої форми, є славетний Panton Chair та парні стільці Фабіо Новембре Nim&Her 2008р. для Casamania. Вернер Пантон винайшов оригінальну форму консольного пластикового стільця, виготовленого з суцільного листа у 1959-1960 р.р. Ідея настільки випереджала час, що потребувала дослідів та експериментів, і виробництво першого взірця стало можливим лише у 1967р. Подальше вдосконалення технології до 1980р. довело геніальну прозорливість автора та зробило стілець іконою дизайну. Новембре використав конструктивні та

30

технологічні досягнення попередника і, залишивши внутрішню поверхню функціональною, зовні створив нову еротичну форму (рис.2).

Рис.2. Реплікація конструктивних та технологічних характеристик Panton Chair Вернера Пантона для VITRA з частковою зміною форми в стільцях Him&Her Фабіо Новембре.

Приєм відтворення сталої технології та характерних елементів виробів для виготовлення принципово інших продуктів та форм використаний для елементів інтер'єру колекції Crochet дизайнера Марселя Вандерса. Традиційне ручне гачкове мереживо серветок та фіранок з ниток кроше стало технікою і матеріалом крісел, пуфів, світильників (рис.3).

Приєм реплікації функціональної схеми використаний Марселем Вандерсом. Його розкладний шезлонг Long Chair для Louis Vuitton 2016р. – оммаж Джо Коломбо і його витвору Tube Lounge. Оммаж – робота-наслідування і професійний жест поваги іншому художнику чи винахіднику (рис.4).

Приєм цитування артефактів в проектуванні використовується з метою стилізації. Британський дизайнер та виробник Кристофер Гай Харрісон випустив у 2016-2018 р.р. колекцію м'яких меблів Le Jardin для Christopher Guy. У якості знаку поваги до Коко Шанель спинки виробів оздоблені різьбленими квітами камелій. Форма квітів запозичена у фешн-бренда (рис.5).

Рис.3. Реплікація технології в'язання гачком для виготовлення нового продукту Crochet для MOOOI 2001р. Марсель Вандерс

Рис.4. Реплікація функціональної схеми портативного Tube Lounge 1969 р. від Джо Коломбо у моделі Long Chair Марселя Вандерса для Louis Vuitton 2016 р.

У 1988 році на Мангеттені відчинив двері готель Royalton. Це був перший в світі butik-готель з інтер'єрами від Філіпа Старка. Простір був організований у дусі постмодернізму і продуманий як театральна сцена для сюжету настроїв. Атмосфера досяжного розкошу, престижного дизайну, колекція естетизованих артефактів отчувала відвідувачів. Інтимний простір став не менш значущим, ніж громадський. Концепція «Дизайн як стиль життя» стала новою темою наступних десятиліть і розповсюдилась за межі елітарного прошарку суспільства [4]. Арт-дизайн опанував предметно-просторовий інтер'єрний формат для різних верств користувачів. Долучення

до ікон дизайну та стилю ставало нормою як в індивідуальному, так і в серійному проектуванні та масовому виробництві.

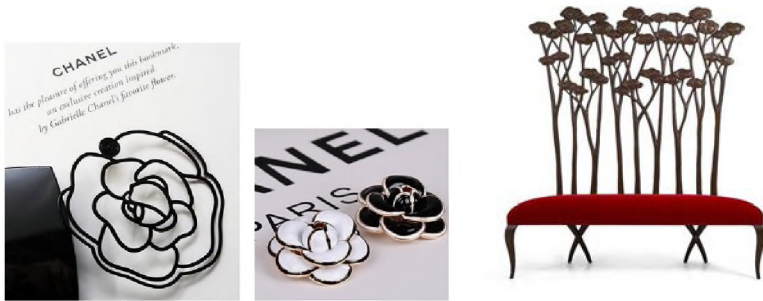

Рис.5. Реплікація артефактів CHANEL у колекції Le Jardin 2017р. для Christopher Guy

Популярність та поширення бутік-готелей носило вибуховий характер і відображувало підвищення уваги до емоційної складової інтер'єру вцілому. Тенденція сценарного дизайну стала використовуватись у всіх об'єктах житлового та громадського призначення (рис.6).

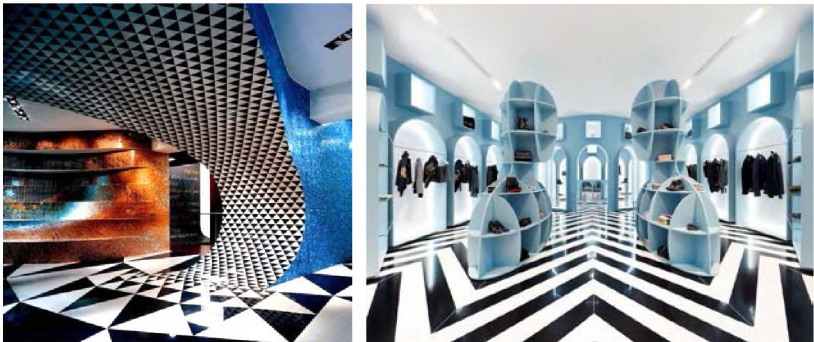

Рис.6. Арт-дизайн інтер'єрів шоу-рум торговельних закладів від Фабіо Новембре.

Трансформація простору на засадах дизайну еволюціонує і набуває певних стильових ознак при використанні системних

принципів формування. Так, емоційні рішення сценарію образного відчуття об'єкту, наявність інтелектуального підтексту, динамічні нелінійні просторові композиції, різне оздоблення з використанням орнаментальних та кольорових сюжетів, підпорядкованих загальній концепції в сумі з авторизованим обладнанням (перегородки та сходи, меблі, світильники, текстиль, тощо), дає змогу провокативним і геніальним Фабіо Новембре та Марселю Вандерсу позиціонувати себе як представників необарокко (рис.6,7,8).

Рис. 7. Чудова історія розгортається навколо кожного повороту і готелю Mondrian Doha в Катарі від SWA та Марселя Вандерса (2017)

Рис.8. Фантазійний простір для відновлення розуму, душі та тіла: салон професійної косметики та СПА Maison De Corte від Марселя Вандерса, Токіо (2017).

Висновки. На основі проведеного дослідження можна виділити основні прийоми реплікації в дизайні інтер'єру: відтворення форми, створення аналогу конструкції, запозичення технології виготовлення, копіювання функціональної схеми, стилізація за рахунок використання артефактів як ознак того чи іншого стилю, реплікація філософських принципів формоутворення.

Застосування прийомів дає позитивний естетичний ефект при системному проектуванні.

Перспективи подальшого дослідження. У подальшому планується дослідити засоби реплікації та аспект реплікації природних матеріалів в технологічних заміниках.

Література

1. Филл Ш. История дизайна / Шарлотта и Питер Филл; пер.с англ. С.Бавина. М.: КоЛибри, 2014. 512 с.
2. Форти А. Объекты желаний. Дизайн и общество с 1750 года. М.: Издательство Студии Артемия Лебедева, 2011. 480 с.
3. Трезуб Н. Е. «Реплика» в интертекстуальном подходе к формированию объектов мебельного дизайна // Традиції та новації у

вищий архітектурно-художній освіті: сб. науч. трудов: Х.: ХДАДМ, 2013. № 1. С. 194-202.

4. *Трегуб Н. Е.* Взаимосвязь мебельных технологий и дизайна мебели // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв: зб. наук. пр.: Х.: ХДАДМ, 2011. №4. С.22-29.

5. *Репліканти 3.* Нове сторіччя: Спеціалізований каталог / За ред. С.В. Вергунова, Л.В.Медведевої. Дніпропетровськ: Добриня, 2009. 96 с.

6. *Коськов М.А.* Дизайн. Основы теории / Коськов М.А., Полеухин А.А. под. ред. Коськов М.А. СПб.: Издательство Политехнического университета, 2009. 308 с.

References

1. *Fyll Sh.* Ystoryia dyzaina / Sharlotta y Pyter Fyll; per.s anhl. S.Bavyna. M.: KoLybry, 2014. 512 s.

2. *Forty A.* Ob`ekty zhelanyi. Dyzain y obshchestvo s 1750 hoda. M.: Yzdatelstvo Studyu Artemyia Lebedeva, 2011. 480 s.

3. *Trehub N. E.* «Replyka» v yntertekstualnom podkhode k formirovaniyu ob`ektov mebelnoho dyzaina // Tradytsii ta novatsii u vyshchii arkhitekturno-khudozhnii osviti: sb. науч. трудов: Kh.: KhDADM, 2013. № 1. С. 194-202.

4. *Trehub N. E.* Vzaymosviaz mebelnykh tekhnolohyi y dyzaina mebely // Visnyk Kharkivskoi derzhavnoi akademii dyzainu i mystetstv: zb. наук. pr.: Kh.: KhDADM, 2011. №4. S.22-29.

5. *Replikanty 3.* Nove storichchia: Spetsializovanyi kataloh / Za red. S.V. Verhunova, L.V.Medvedievoi. Dnipropetrovsk: Dobrynia, 2009. 96 s.

6. *Koskov M.A.* Dyzain. Osnovu teoryy / Koskov M.A., Poleukhyn A.A. pod. red. Koskov M.A. SPb.: Yzdatelstvo Polytekhnycheskoho unyversyteta, 2009. 308 s.

Аннотация:

Блажиевская Н.И. Приемы репликации в дизайне интерьера.
В статье рассматривается репликация – создание неидентичной копии в дизайне. Это – метод активного привлечения предыдущих наработок предметного дизайна и характерных стилевых признаков в современное проектирование и производство. Приведены примеры применения репликации в дизайне отдельных элементов и интерьера в целом, как сложного объекта. Демонстративное использование известных форм и объектов, пропагандирует эстетику определенного стиля и материала.

На основе анализа разработок известных дизайнеров выявлены основные приемы репликации в проектировании интерьеров: воспроизведение формы в новых материалах и технологиях, создание аналога конструкции, заимствование технологии изготовления в новых формах, копирование функциональных характеристик и особенностей, стилизация за счет использования артефактов как признаков того или иного стиля, репликация философских принципов формообразования.

Доказана целесообразность репликации в дизайне.

Показана эффективность репликации в создании образной концепции объекта. Описано влияние приемов репликации на формирование общего стиля. Продемонстрирована роль реплики в раскрытии авторской индивидуальности художника или изобретателя.

Акцентирован социально-культурный потенциал реплики в авторском стиле известных дизайнеров.

Неуместной практикой следует считать использование заимствованных артефактов без общего сценария и новой концепции. Это приводит к негативному эклектичному результату. Так, распространенная сегодня фраза: «интерьер в стиле ... (название минувшего исторического стиля)» – непригодна к профессиональному применению для описания современных разработок.

Ключевые слова: репликация, стилизация, эстетика, артефакт, арт-дизайн, дизайн интерьера, стиль, художественный образ, авторский стиль, формообразование.

Abstract:

Bazhüevska N.I. Replication expedients in interior design. *The article deals with replication – creation of non-identical copy in design. This is a method of actively involving previous product design developments and characteristic style features in contemporary design and production. Examples of the implemented replication in the design of individual elements and the interior as a complex object are given. Demonstration of known forms and objects propagates aesthetics of a certain style and material.*

Based on the analysis of well-known designers' products the main techniques of replication in the interior design were found: the reproduction of the form in new materials and technologies, the creation of an analogue of the design, the borrowing of manufacturing technology in new forms, copying of functional characteristics and features, stylization by

implementation of artifacts as signs of another style, the replication of the shape forming philosophical.

The expediency of replication in design.

The efficiency of replication in the figurative concept creation is shown. The influence of replication techniques on the common style formation is described. The role of a replica in revealing the author's individuality of the artist or inventor is demonstrated.

In the article social and cultural potential of replicas in the author's style of famous designers is described.

The use of borrowed artifacts without a common scenario and a new concept should be considered inappropriate. This leads to a negative eclectic result. For example, popular phrase: "the interior in the style ... (the name of a historical style)" – is not suitable for professional use for the description of nowadays projects.

In the future, it is planned to investigate means of replication and the aspect of replication of natural materials in technological substitutes.

Keywords: replication, stylization, aesthetics, artifact, art design, interior design, style, artistic image, author's style.

Стаття надійшла в редакцію 02.02.2018 р.

Стаття прийнята до друку 17.02.2018р.